

ΑΙ ΜΟΥΣΑΙ

ΔΕΚΑΗΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ

ΤΗΣ ΕΥΓΕΝΕΙ ΣΥΜΠΡΑΞΕΙ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΛΟΓΙΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ

ΛΕΩΝΙΔΟΥ Χ. ΖΩΗ

ΕΤΟΣ Δ'.

1 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ

ΑΡΙΘ. 78

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σαφροῦς· Τὸ αἵματηρὸν ἄλισμα· (διήγημα ἐκ τοῦ γαλλικοῦ)—Μίμνωνος Μαρτζώκη· Εἰς τὴν σκιάν τοῦ Διον. Ι. Μάργαρη—Διονυσίου Α. Τρικάρδου· Τῇ προσφιλεῖ μνήμῃ τοῦ Διον. Ι. Μάργαρη—Ἀγγέλου Δ. Μωρέττη· Λόγος ἐπικηδειος εἰς Δ. Μάργαρη—Στεφάνου Μαρτζώκη· Εἰς τὸν θάνατον τοῦ ἀγαπητοῦ μου ἀδελφοῦ Δ. Ι. Μάργαρη (ποίησις)—Ἄνδρ. Μαρτζώκη· Οἱ στίχοι σου· (ποίησις)—Κωνστ. Ν. Καροφύλα· Διονύσιος Ι. Μάργαρης—Σπυρίδωνος Δ. Κοντόγιωργα· Τῇ ἀοιδίμῳ μνήμῃ τοῦ πολυκλαύστου Διονυσίου Ι. Μάργαρη—Γεωργ. Δ. Λογοθέτου· Ὀλίγη Μαργαρίται—Λεωνίδου Χ. Ζωῆ· Τῇ ἐγερσιλύπῳ μνήμῃ τοῦ Διονυσίου Ι. Μάργαρη.—Ἀγγέλματα κλ.

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΤΩΝ ΜΟΥΣΩΝ

Ἐν Ζακύνθῳ Τρίμηνος δρ. 1,50—Ἐξάμ. δρ. 3—Ἐτησ. δ. 5
Ἐν ταῖς Ἐπαρχ. » » 2 — » » 4— » » 7
Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ » » 5 — » » 5— » » 8

ΕΝ ΖΑΚΥΝΘῳ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Ο «ΦΩΣΚΟΛΟΣ»

Σ. Ν. Καψοκεφάλου

1895.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΟΝ ΝΕΟΤΥΧΟΥ

ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ

ΑΔ.Σ3 Υ1 Φ6.0060

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
Ι. ΛΑΚΩΒΑΤΕΙΟΥ 257
157 01 ΠΕΤΡΟΠΟΛΙΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΑΙ ΜΟΥΣΑΙ

ΔΕΚΑΗ ΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ

ΕΤΟΣ Α'.

1 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1898

ΦΥΛΑ. 06.

GEORGE DE LYS

II

(Κορσικανική παράδοσις)

—Μετάφρασις ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.—

ΤΟ ΑΙΜΑΤΗΡΟΝ ΑΛΕΣΜΑ

I.

Ἐν μέσῳ θαλπερᾶς νυκτὸς ὁ ποταμὸς θρηνεῖ.....

Ἡ σελήνη προβάλλουσα εἰς τὸν ὀρίζοντα περιβάλλεται ὑπὸ ἐρυθρῶν ἀτμῶν, φωτίζουσα δάκρυα αἰμόφυρτα, ἅτινα ἐκ τοῦ τροχοῦ τοῦ ὑδρομύλου στάζουν εἰς τὸν καταρράκτην.....

Εἰς τὴν φλὺν τῆς κλειδωμένης θύρας, ἱστάμενος κύων, οὗ τὰ ἄσαρκα πλευρὰ σείονται ὑπὸ σπασμῶν, τὸ τρίχωμα τραχὺ καὶ ὡς ἄκανθα κατὰ τὴν ὀστεώδη ράχιν ἠνωρθωμένον ἔχων, τὸν τράχηλον τεταμένον καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔξω τῶν κογχῶν προβάλλοντας, γοερῶς ὠρύεται ἀτενίζων τὴν σελήνην.....

Ἀόρατος χεὶρ ἐξεμανδάλωσε τὰς μυλοπέτρας καὶ ὁ πρῶν ἄφωνος καὶ ἐγκαταλεημένος μύλος αἰφνης ἀναεῖ! Στενάξει ὁ στύλος τρίζων καὶ τὸ ἄλεσμα συντρίβεται ἐν ἀπαισίῳ τριγμῷ.

Ἀχαλίνωτος ὁ τροχὸς πλήττει τὸ ὕδωρ συστρεφόμενος μετὰ ταχύτητος μεγαλυνομένης, φρενιτιώδους! Ὑπὸ τὸ πλατάγισμα τῶν πτερύγων ἀναβράζει καταπόρφυρος ἀφρός.

Τὸ ρεῦμα ἐξογκοῦται, ἐκχειλίζει, ἐκχύνεται εἰς κύμα αἵματος.....

Τὸ στερέωμα κηλιδοῦται. Νεφέλη κυανόφαιος διατρέχει χαμηλὴ τὴν γῆν καταθλίβουσα, περικυκλοῖ πανταχόθεν τὸν οὐράνιον θόλον, ἀποκρύπτουσα ὑπὸ τοὺς πενθίμους τῆς πέπλου τοὺς σβεννυμένους ἀστερισμοὺς καὶ αἰφνης διαρρήγνυται εἰς παχείας σταγόνας, αἵτινες καταπίπτουσι βαρέως ἐκ τῶν φύλλων..... Αἶμα!..... Βρέχει αἶμα!!! Πάντοτε αἶμα!....

Ὡς οἱ νυκτερινοὶ ὁδοιπόροι, οὗς ἐναγώνιοι περιμένουσιν οἱ ἀγαπῶντες ὑμᾶς, φεύγετε τὰς ὄχθας, ὅπου χωρὶς μύλου καὶ χωρὶς μυλωθρὸν ἀλέθει ὁ καταρραμένος μύλος!

Ἀλλὰ τὸ ἤχηρὸν ἐωθινὸν τοῦ ἀλέκτορος ἐσήμανε τὴν ἔγερσιν τῆς ἡοῦς καὶ ἐν τῇ φαιᾷ ὠχρότητι τῆς χαραυγῆς, ὑπὸ τὸν ἀργυροῦφαντον πέπλον τῆς πρωϊνῆς οὐρανίας τὸ ὕδωρ ῥέει διαγυγές, κελαρύζον ὑπὸ τοὺς μυστηριώδεις τοίχους τοῦ ἐρημωμένου μύλου.

Ἀκούσατε τὸ ἄσμα τὸ φαιδρὸν, ὅπερ ἔψαλλον δόωντες ἐν χορῷ ἡ μυλοπέτρα καὶ ὁ τροχὸς, ἡ πέτρα τοῦ συζύγου, ὁ τροχὸς τῆς συζύγου. Ὁ μύλος εἶνε εὐτυχῆς, ἐγήρασε καὶ ἐν τῷ τόπῳ ἀποκαλεῖται ὁ «Μύλος τῶν ἐραστῶν».

Ἴδετε εἰσερχόμενον τὸ ζεῦγος τῶν νεονύμφων. Ὁ Κέκκος κρατεῖ τὴν ἐκλεκτὴν τοῦ ἀπὸ τῆς ὀσφύος, ἡ δὲ περιβάλλουσα ταύτην χεὶρ σταματᾷ ἐπὶ τῆς ζώνης, ὅπου ἐπανθοῦσι τὰ ἄνθη τῶν παρθένων.

Ἡ Ἄννα Δέα στηρίζει τὴν μικρὰν τῆς κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ ὤμου τοῦ κυρίου τῆς, ὅπως κρέματα ἡ κληματὶς ἀπὸ τῶν κλάδων εὐμόρφου καστανέας.—Συγκινῆθητι ἐκ παλμῶν, νύμφη ζηλευτή! καὶ σὺ, εὐδαίμων σύζυγε, ψάλλε τοῦ ἔρωτος τὸ ἄσμα!

Ὡς θέλγντρον τοῦ αἰρομένου πέπλου καὶ τῆς ἀνοιγομένης ἐσθῆτος!... μυστήριον τῆς λυαμένης ζώνης καὶ τῶν ἀνθέων τῶν παρθενικῶν, ἅτινα ὑπόσχονται τοὺς καρποὺς τῶν!...

Γύριζε, πέτρα, γύριζε, πλήρωσον με λευκὸν ἄλευρον τοὺς ἐστοιδαγμένους σάκκους, γύριζε, γύριζε, τροχέ, κλῶσσον τὴν κάνναβιν, ὕφανον τὸν ἱστὸν. Θὰ φέρετε αὔριον τὸν ἄρτον καὶ τὰ σπάργανα τοῦ πρώτου νεογνοῦ!

Ἀλλὰ διατὶ ὁ δῦν ἥλιος πορφυροῖ διὰ τῶν ἀποκλινουσῶν ἀκτίνων τοῦ λευκότητα τοῦ ἀλεσθέντος σίτου; Διατὶ ἡ ἐπερχομένη νύξ ἐπισκοτίζει τὸν ὑφανθέντα ἱστὸν ἐν σκιαῖς πενθίμου καλύπτρας;... Διατὶ! διατὶ τέλος ὁ σκώπτης κούκος παρατείνει τὴν νύκτα τὴν εἰρώνα κραυγὴν του; Διατὶ πρὸ πάντων, μυλωθρέ, ὁδοιπορεῖς ὑπὸ τὰ ἄστρα; Ὁδήγησον τὸν ἡμίονόν σου εἰς τὸν σταῦλον καὶ τοὺς σάκκους σου ἐναπόθεσον εἰς τὸν σιτοβολῶνα. Αὔριον εἰς τὸν δρόμον σου θὰ μειδιᾷ ὁ ἥλιος. Μεῖνε εἰς τὸν οἶκόν σου παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς νεαρᾶς συζύγου. Δὲν βλέπεις; ἡ θύελλα ἀπειλεῖ ἐκρηξὶν καὶ αἱ καυστικαὶ νύκτες εἰσὶ κακαὶ σύμβουλοι. Κενὴ ἡ θέσις τοῦ συζύγου προκαλεῖ τοὺς κλέπτας τῆς συζυγικῆς τιμῆς. Σὺ ὅμως ἐξακολουθεῖς τὸ δρόμον σου κεντῶν τὸν ἡμίονόν σου μετὰ τὴν αἰχμὴν τῆς ἀκανθωτῆς ράβδου σου. Τὸ ζῶον προσκόπτει καὶ σὺ τόσον ἰσχυρότερον τὸ κτυπᾷς. Ἀκούεις; Ὁ κούκος ἐκ νέου ἐφώνησεν, ἡ σκωπτικὴ φωνὴ του σὲ καταδιώκει, σὲ προκαλεῖ. Ἀλλὰ ποῦ νὰ ἀκούσῃς, δυστυχῆ. Ἐχεῖς τὸν νοῦν σου εἰς τὰ κέρδη σου!...

Κουκοῦ!... Κουκοῦ!...

Ἐν τῇ ἀπρόσπεστο φωνῇ ἡ περιττοῦ ἀγρυπνεῖ. Ἡ φαντασία τῆς ἀνατρέχει εἰς τὸ παρελ-

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

θόν, τὴν ἐπαναφέρει εἰς τοὺς γλυκεῖς χρόνους τῆς παιδικῆς ἡλικίας καὶ αἰφνης προσηλούται εἰς τὴν ἀνάμνησιν γελοέσεως μορφῆς, τῆς τοῦ Ὀρλάνδου!... τοῦ συμπαίκτηρός της, τοῦ γείτονός της Ὀρλάνδου!...

Περιεπλανῶντο ἄλλοτε ἀμφότεροι ἀνὰ τοὺς ἀγρούς, ἀλληλοκρατούμενοι διὰ τῶν χειρῶν ὡς μεμνηστευμένοι!...

Ἀλλ' ὁ Ὀρλάνδος ἔφυγεν. Εἶνε στρατιώτης ἐκεῖ πέραν εἰς τὴν μεγάλην ἡπειρον, μακρὰν τῆς γεννετείας νήσου.... Ὡ πόσον θὰ τὸν ἡγάπα,!... Ἀλλοίμονον! Θεέ μου! πόσον τὸν ἀγαπᾷ!...

Βηματισμὸς ἠκούσθη ἐπὶ τῆς ὁδοῦ. Πλησιάζει, σταματᾷ. Κτύπος ἐτάραξε τὰ σανίδας τῆς κλεισμένης θύρας. Θὰ εἶνε ὁ Κέκκος ὁ σύζυγός της, ἡ Ἄννα Δεὰ ἐσώθη!...

Πρὸ τῆς ἀγρυπνούσης, ἥτις πλαιοιοῦται ὑπὸ τῆς ἀναπετασθείσης θύρας, προτείνουσα τοὺς γυμνοὺς της βραχίονας πρὸς ἐναγκαλισμὸν ὀρθοῦται... ὁ Ὀρλάνδος!...

Ἡ ἐρωτύλος ὀπισθοχωρεῖ ἐντρομος συσφίγγουσα τοὺς βραχίονας ἐπὶ τοῦ στήθους της.... Ὁ Ὀρλάνδος τὴν ἀκολουθεῖ, ἐνῶ ἡ θύρα κλείει ὀπισθὲν τῶν. Τὴν καταβάλλει διὰ τοῦ βαρέος βλέμματός του. Πόσα θλιβερά παράπονα ἀναγινώσκονται εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του!...

Ἡ Ἄννα Δεὰ κλαίει. Δύναται νὰ βλέπῃ τὴν ἀγαπητὴν του κλαίουσαν. Συγκινηθεὶς ἡ ὑποκρινόμενος εἰς τὰ δάκρυά της τὴν συγχωρεῖ, Αἱ ἀγκάλαι του ἀνοίγονται εὐρείαι, ἵνα τὴν δεχθῶσι!...

Ἀλλ' ἡ πρὸς φύλαξιν ἐμπιστευθεῖσα αὐτῇ τιμὴ, ὁ ὄρκος, ὃν ὤμοσε πρὸ τοῦ βωμοῦ, συγκρατοῦσι τῆς Ἄννας Δεᾶς τὴν κλονουμένην ἀρετὴν.... Τότε φέρονται εἰς ἐπίκλησιν αἱ πρῶται τρυφερότητες, οἱ ἀλυσμόνεται ἔρωτες τῆς νεανικῆς ἡλικίας. Τρέμει, ἀλλ' ἀμύνεται ἀκόμῃ.

Ἀλλ' ἤδη ἐκείνος ἀπειλεῖ, ἐτοιμάζεται νὰ ἐκφέρῃ κατάραν.—Πλὴν ὄχι!... ἕως ἐδῶ!... Ῥίπτεται πρὸς αὐτὸν ὅπως ἐξορκίσῃ τὸ ἀνάθεμα, ὅπως ἀποτρέψῃ τὴν κατάραν. Οἱ ἀναπεπταμένοι βραχίονές του τὴν ὑποδέχονται ὁλόκληρον... Ἐκφρῶν ἐξ ἡδονῆς, καταβεβλημένη ἐκ τοῦ ἀγῶνος ἡ Ἄννα Δεὰ, πίνει τὸ φίλτρον τὸ γλυκὺ ἐρώτων ἀνοσίων....

Θρῆνοι, λυγμοὶ καὶ στεναγμοὶ ἠχήσατε, πτερνγίσσατε νυκτερίδες τὸ ἐγκλήμα συμβολίζουσαι, σταματίσατε τὴν κυκλικὴν σας πτήσιν, πρὸ τῶν δοκῶν τοῦ ἀτμασθέντος μύλου, συσπειρωθεῖτε περὶ τὰ παραπετάσματα τῆς νυμφικῆς κλίνης, ὡς μελαναὶ παρυφαὶ νεκρῶσίων καταπετασμάτων....

Καὶ σὺ, κοῦκε, ἐξακολουθεῖ, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ὅπου βαδίζει κατὰμονος ὁ μυλωθρὸς, νὰ ἐκπέμπῃς τὴν εἶρωνα κραυγὴν σου. Κουκού...Κουκού...!!

Οἱ κωδωνισμοὶ τοῦ ἡμιόνου ἀντηχοῦσιν εἰς τὰ πέριξ. Περιχαρὴς ὁ Κέκκος συνοδεύει τὴν ἐρρυθμον μουσικὴν τῶν μετὰ τὸν ἀργυρόνχον γέλωτα τοῦ βαλαντίου του. Ἀτενίζει μετὰ χαρᾶς τὸν μύλον, ὅπου φιάλη δροσεροῦ οἴνου θὰ σβύσῃ τὴν δίψαν του, ὅπου τὰ χεῖλη τῆς συζύγου θὰ κορέσωσιν τὴν ἐρωτικὴν του βουλιμίαν.

Αἰφνης ἐκπλήττεται βλέπων τὴν θύραν, ἣν οἱ ἄφρονες ἀφῆκαν ἡμιανοικτήν. Ἀνάπτει μετὰ σπουδῆς τὴν ῥητινώδη δαδα καὶ δι' ἐνὸς ἁλματος ὀρτὰ πρὸς τὴν νυμφικὴν κλίνην.... Κρῶσατε, κῶρακες, κρῶσατε τὸν ἀπαίσιον κρωγμὸν σας!...

Εἰς τὰς ἀγκάλας ἀλλήλων μετὰ κοινὴν πνοὴν κοιμῶνται οἱ ἐρασταὶ ἐπιλαθόμενοι τοῦ ἐγκλήματος τῶν, ἐκλελυμένοι ἐκ τῶν θωπειῶν. Ἡ ὑποτρέμουσα φλόξ τῆς λαμπάδος διαυγάζει τὰ πρόσωπά των μετὰ διαφρυσσοῦσας μαρμαρυγὰς; τὸ δὲ ὄνειρον, ὅπερ περιίπταται τοῦ ὕπνου των, εἰκονίζει ἐπὶ τῶν χειλέων των τὴν πρόκλησιν ἀσπασμοῦ.

Ὁ σύζυγος ἐκράδανε τὴν πυγμὴν, ἵσταται πρὸς στιγμὴν καὶ αἰφνης ἐκπέμπει γέλωτα σαρδωνικόν... Μὲ ἓνα καὶ ἀκαμπτον ἐναγκαλισμὸν συλλαμβάνει ἀμφοτέρους, δένει σφιγκτὰ τὸν ἓνα πρὸς τὸν ἄλλον καὶ ἀποκομίζει αὐτοὺς ἀσπαίροντας ὑπὸ τὰ δεσμά. Βαίνει εὐθὺς πρὸς τὰς δύο πέτρας, αἵτινες ἡμιανοίγονται καὶ ἀποθέτει τὸ ἐναγὲς ζεῦγος ἐπὶ τῆς ἐκ γρανίτου κοίτης, τῆς τελευταίας του!...

Καὶ τέλος θέτει εἰς κίνησιν τὸν μύλον διὰ τὸ αἵματηρὸν ἄλεσμα!

Γύριζε, λίθε, γύριζε, κατάβηθι βραδέως ἐπὶ τῶν μοιχῶν, ἀπόξεσον τὰς σάρκας τῶν δι' ἐκδορῶν αἵματηρῶν καὶ ἡδὴ δῆξον, σύντριψον, ἀνάμιξον, ζύμωσον ἐκείνους, οἵτινες ἠνώθησαν ἀθετήσαντες τοὺς ὄρκους τῶν.

Τρίξον, στύλε, ποταμὲ μυκήνθητε, γογγύσατε λίθοι, πνίξατε ὑπὸ τοὺς παταγώδεις κρότους σας τοὺς ῥόγχους τῶν ἀγωνιώντων, καθάρατε τὸ ἄλευρον διὰ τὸ ἀναμενόμενον τέκνον, σπάργαντα ὑφανθέντα ὑπὸ τοῦ τροχοῦ ἐξαπλωθῆτε εἰς σάβανον!...

Ἐν μέσῳ θαλπερᾶς νυκτὸς ὁ ποταμὸς θρηνεῖ!.. Ἡ σελήνη προβάλλουσα εἰς τὸν ὀρίζοντα περιβάλλεται ὑπὸ ἐρυθρᾶς ἀχλὺς, φωτίζουσα δάκρυα αἱμόθυρα, ἅτινα ἐκ τοῦ τροχοῦ τοῦ ὑδρομύλου στάζουσιν εἰς τὸν καταρράκτην.

ΣΑΠΦΩ.

Εἰς τὴν σκίαν

τοῦ

ΔΙΟΝ Ι. ΜΑΡΓΑΡΗ

Ὅταν ὑπὸ τῆς φαντασίας σου οἰστροηλατούμενος, περιέγραψες τὸ ἄνθος κύπτον πρὸ τῆς πνοῆς τοῦ βορρᾶ, ἢ τὸν ἀστέρα δύοντα πρὸ τῆς ὀρμῆς τῆς καταιγίδος, δὲν προέβλεπες βεβαίως, πεφλημένε Διονύσιε, ὅτι σὺ αὐτὸς ἐμελλες νὰ κυρώσῃς γραφικώτερον πάσης εἰκόνας τὴν ἐν τῇ ἀλληγορίᾳ ἐκείνῃ ὑποτυπούμενην ἀλήθειαν. Ὡς ἄνθος ἐπέχυσας καὶ σὺ ἐπ' ὀλίγον χρόνον τὸ ἄρωμά σου, ὡς ἀστὴρ ἐξέπεμψας τὰς ἀκτίνάς σου, σβεσθείσας ἤδη ἐν τῷ βόθρῳ τῆς φθορᾶς, ἀλλ' ἀνεσπέρους καὶ φωτοδόλους ἐν τῇ χαρᾷ τῶν φίλων, τῶν θεματοφυλάκων τοῦ πνεύματος σου, μὴ τῆς τοῦ ἀνθρώπου.

Πλὴν ἐν τῷ βόθρῳ τοῦ ἀνθρώπου, τῆς ἐν τῷ κόσμῳ τοῦ ἀνθρώπου σου, στιγμῆς μόλις ἐν τῇ αἰ-

ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ωνιότητι εκείνη, ἣν τοσάκις ὠνειροπόλησας, ἀπῆλυσας καὶ ὑπέστης πᾶν ὅ,τι ἡ μοῖρα ἐπιφυλάττει εἰς τὴν μᾶλλον παρατεταμένην ὑπαρξίν. Καὶ σὺ ὑπὸ τὴν πατρικὴν καὶ μητρικὴν πτέρυγα ἐκρυψας ὡς τὸ ἀμέριμον πτηνὸν τὴν κεφαλὴν σου· καὶ σὺ ἐχάραξας τὰ πρῶτα παιδρὰ τῆς ζωῆς σου βήματα ὑπὸ τὸ θάλπος καὶ παρὰ τὸν σπινθηρισμὸν τῆς οἰκογενειακῆς ἐστίας. Ἄλλ' αἰφνης φωνὴ ὀδύνης διακόπτει τὸν ἐφηβικὸν γέλωτα· καθ' ἣν στιγμὴν ἡ εὐδαίμων οἰκογένεια ἐτοιμάζεται νὰ δεχθῇ τὸν ἐκ τῆς ἡμερησίας ἀσχολίας ἐπανερχόμενον πατέρα, μήνυμα σπαραξικάρδιον ἀγγέλλει εἰς τὴν μητέρα σου ὅτι ἀπεστερήθη τοῦ συζύγου της, ἀπαραλλάκτως ὡς χθὲς τὸ ἐσπέρας ἔμαθεν ὅτι ἀπεστερήθη τοῦ υἱοῦ της. Ἡ ἐστία ἐκείνη κατεριπύεται, ὁ ζόφος περιβάλλει τὸν ἄλλοτε ἐκ χαρᾶς ἀπαστράπτοντα ἐκεῖνον μικρόκοσμον· τὸ οἰκοδόμημα ἐκεῖνο, ὅπερ ἠγέρθη μετὰ τοσοῦτων μόχθων καὶ τοσοῦτων θυσιῶν, καὶ οὐ εὐγενὴς ἰδρὼς ἥρδευσε τὴν κρηπίδα, καταπίπτει ἤδη μετὰ τοῦ πρωτεργάτου του. Πλὴν παραμένει ἡ μήτηρ σου, μία τῶν ψυχῶν ἐκείνων, αἵτινες ἐκ τῆς ὀδύνης ἀνακύπτουσιν ἰσχυρότεραι, αἵτινες ἐκ τοῦ βυθοῦ τῆς ἀπελπισίας ἀρύνονται τὸ θάρρος ὡς ἐκ τοῦ πυθμένος τῆς θαλάσσης ἐξάγεται ὁ μαργαρίτης. Ἡ ἀπαράμιλλος γυνὴ δὲν δειλιά πρὸ τοῦ μεγέθους τῆς ἀποστολῆς της· ἡ ἐστία ἀνορθοῦται, τὸ οἰκοδόμημα ἀνίσταται καὶ πάλιν εὐπαγὲς καὶ ἐδραῖον, οὕτω δὲ ἡ κληρονόμος τῆς θυσίας καὶ τοῦ ἄλγους ἐπιτελεῖ μέχρι τέλους τὴν διὰ τοῦ ἐπιθανατίου ρόγχου τοῦ συζύγου της ἐξενεχθεῖσαν διαθήκην. Ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν θεοῦ ἰσοπάτορος καὶ συγγενῶν διακεκριμένων κατενόησας καὶ σὺ τότε καὶ πρωίμως τὰ καθήκοντά σου, καὶ μετ' ἰσαξίων ἀδελφῶν ἐτάχθης παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς μητρός σου ἐντίμως ἐργαζόμενος καὶ ἀποδεικνύων ὅτι ὁ θάνατος περιληψμένου ὄντος σπαράσσει τὴν καρδίαν, ἀλλὰ δὲν καταβάλλει τὸ φρόνημα.

Πλὴν αἱ βιωτικαὶ ἀσχολίαι δὲν ἠδύναντο νὰ πληρώσωσι τὴν διάνοιάν σου· ἡ φύσις σὲ ἤξίωσε δώρου ὀδυνηροῦ ἐνίστε, ἀλλ' ἀμείβοντος τὸ ἄλγος τοῦ δι' ἐκστάσεως, ἣτις μόνη δύναται νὰ καταστήσῃ πιστευτὸν τὸν παράδεισον· σοὶ ἐδωρήσατο φακὸν καλλύνοντα πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν σου, μεγεθύνοντα, ἰδεοποιούντα πάντα τὰ περὶ σὲ ἀντικείμενα, ἐπιτρέποντα εἰς τὴν ὁρασίν σου νὰ διασχίῃ τὸν πέπλον τῆς δημιουργίας καὶ νὰ ἐμβλέπῃ εἰς τὸ κράσπεδον τῆς θεότητος. Ἐγεννήθης ποιητής, παραλαμβάνων ἐκ τῆς φύσεως τὴν καλλονὴν καὶ τὴν χρώσιν, ἀποδεχόμενος τὸ θαῦμα τοῦ καταυγάζοντος αὐτὴν μειδιάματος, ἀλλὰ μὴ ἐρωτῶν τὸν λόγον τῆς ὀδύνης. Λάτριν τῆς μορφῆς καὶ τοῦ σχήματος περιέβαλες τοὺς στίχους σου διὰ τῆς μάγου ἐκείνης ἁρμονίας, ἣτις εἰκονίζει τοσοῦτον πιστῶς τὸν ρυθμὸν καὶ τὸν διάκοσμον τῆς κτίσεως· ἐστήριξας περιπαθῶς τὴν κεφαλὴν σου ἐπὶ τῆς λύρας σου, δὲν τὴν ἡγεiras ἐν τῇ δημιουργικῇ παραφορᾷ ὡς διαμαρτυρίαν καὶ πρόκλησιν κατὰ τοῦ Πλάστου. Ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους ἐκεῖνου, ἐφ' οὗ ὁ δαίμων τῆς τέχνης ἀναβιβάζει τὸν ποιητὴν, καὶ ἐφ' οὗ οὗτος ἐπισκοπεῖ τὴν φύσιν καὶ τὴν ἀνθρωπότητα, ἠθέλησας νὰ χάραξῃς ἀνθῶνα καὶ νὰ σπείρῃς τα, οὐχὶ δὲ ν' ἀναγλέξῃς κρατῆρα καὶ νὰ ἐκτοξεύσῃς λάβαν.

Δὲν ἠγνόεις βεβαίως ὅτι ἡ εὐφυΐα ἀποτίει φόρον βαρύτερον πάσης ἄλλης ἀνθρωπίνης ιδιότητος· ἡ φύσις κείνη, ἣτις πλαστοουργεῖ ὃν προνομιούχον, φαίνεται ἐνίοτε τιμωροῦσα αὐτὸ ἐπὶ τῇ ὑπεροχῇ του καὶ οἶονε ἀποδεικνύουσα αὐτῷ ὅτι ὁ ἐγκέφαλος ἐκεῖνος, ὅστις τοσαῦτα ἐπενόησε, συνθλίβεται ὡς ἀδρανὴς μάζα, ὅτι ἡ καρδιά ἐκείνη, ἣτις τοσοῦτον ἠσθάνθη, διαρρήγνυται ὡς τὸ εὐθραυστότερον τῶν ἀγγείων. Τοιοῦτον φόρον ἀπέτισας καὶ σὺ, πολὺκλαυστε Διονύσιε· εἰς πρόωρον τάφον κατήλθες, ἀλλὰ τάφος περιβαλλόμενος ὑπὸ τῆς αἴγλης τῆς φύσεως καὶ ἀγλαϊζόμενος ὑπ' ἀνθέων δακρυβρέκτων, δὲν καλεῖται τάφος, ἀλλὰ λίκνον νέας ὑπάρξεως!

MEMNΩΝ ΜΑΡΤΩΚΗΣ.

Τῇ ΠΡΟΣΦΙΛῇ ΜΝΗΜῃ

ΤΟΥ

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ Ι. ΜΑΡΤΑΡΗ

*Sleep, poor youth, sleep in peace,
Relieve from love and mortal care;
Whilst we that pine in life's disease,
Uncertain—blessed, less happy are.*

Shakspeare.

Ἐρχομαι νὰ ρίψω ὀλίγα ἄνθη ἐπὶ τοῦ τάφου σου, πολὺκλαυστε φίλε, ὡχρὰ καὶ μεμαραμμένα, ἅτινα ἐλπίζω ὅτι θὰ δεχθῇ ἐπιεικῶς ἡ προσνήης σκιά σου, διακρίνουσα ἐπ' αὐτῶν στίλβοντα, ὡς ἀδάμαντας, τὰ δάκρυά μου. Ἄν μάταια ὄνειρα κατὰ τὴν νεότητα, ὄχληροὶ μόχθοι κατὰ τὴν ἀνδρικήν ἡλικίαν, βάσανα καὶ λῦπαι καθ' ὅλην τὴν ζωὴν, εἶναι τὸ στάδιον τοῦ ἀνθρώπου, ὑπάρχουσι πάντοτε εἰς τὰ βάθη τῆς ἡμετέρας καρδίας λόγοι ἱκανοὶ, ἀποσπῶντες ἐξ αὐτῆς λεληθότως ὕμνους εὐχαριστιῶν, πρὸς τὴν ὑπερτάτην αἰτίαν παντὸς ἀγαθοῦ, διὰ τὸν χαριτωμένον περίπατον, ὃν προσκαίρως διανύομεν ἐν τῷ μέσῳ τῆς πραγματικότητος. «Ἐχει χαρὰς ἡ ζωὴ!» λέγει πού γερυμνὸς ποιητής· ἐὰν δὲ ἐδίδετο ἡμῖν πάλιν, ἠθέλομεν δεχθῇ αὐτὴν εὐχαρίστως. Ἡ θεὰ τοῦ κάλλους τοῦ ὑπάρχοντος ἐν τῇ φύσει, ἡ μεγάλῃ ἐπ' αὐτῆς μελέτη καὶ φιλόσοφος ἔρευνα πρὸς τελειωτέραν ἐπίγνωσιν τῶν περὶ ἡμᾶς συμβαινόντων, περιβάλλουσι τὸν βίον δι' ἀκατανοήτου ἀλλὰ καὶ θελκτικοῦ μυστηρίου. Ἡ δὲ φιλία, συμπληροῦσα τὴν ὑπαρξίν ἀνδρῶν ἀμοιβαίως ἐννοουμένων, προσεγγίζει τὰς ψυχὰς εἰς γλυκεῖαν ἐπαφὴν, ὅτε ὁ ποταμὸς τῆς ζωῆς γίνεται διαυγὲς τοῦ οὐρανοῦ κάτοπτρον.

Εἴπερ τις καὶ ἄλλος ἐπεκύρωσας σὺ, ὦ πεφλημένη Διονύσιε, τὴν ὀδυνηρὴν ἀνθρωπότητα ἀλθήσαι. Ὡς τοιοῦτον αἰετοτε σὲ ἐγνώρισα, λυπούμαι δὲ ὅτι τῶσον ἀποτόμως ἀπεχωρίσθην ὅτι

ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

λου άνεκτιμήτου, οὔτινος ἡ ἀγάπη ἦτο κραταῖα, ὡς ὁ θάνατος.

Ἄν δὲν ἔφερες ἐπὶ τοῦ μετώπου σου τὸ ἀκτινοδόλον στέμμα τῆς μεγαλοφυΐας, εἶχες τὸν μετρίδφρονα στέφανον τῶν ἰδιωτικῶν ἀρετῶν. Ἐδείκνυες ἰσὴν στοργὴν καὶ ἀφοσίωσιν πρὸς τοὺς στενώτερον ἢ ἀπώτερον μετὰ σοῦ συνδεομένους. Προικισθεὶς δὲ ὑπὸ ἐνθέου ἐμπνεύσεως, ἐπεζητήεις διὰ τῶν στίχων σου νὰ ἐνσταλάξης τὸ βάλαμον τῆς παραμυθίας ἐπὶ τῆς ἀνθρωπίνης ὁδύνης. Ὁ λόκληρος ἡ ζωὴ σου ἦτο μεῖδιμα χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης, ἅτινα προσεπάθεις νὰ μεταδίδης ἐπ' ἀπείρονα πόντον.

Παιδιόθεν κατανοήσας ὅτι τὰ δάκρυα καὶ οἱ στεναγμοὶ ἀποκρυσταλλοῦσιν ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ ἀνθρώπου τὸν δάκτυλον τῆς θεότητος, οὐδέποτε ἐξέφερες ἀπέλπιδα κραυγὴν, οὔτε ἀπαισιόδοξον γνώμην, καταρώμενος τὴν ἐν τῷ κόσμῳ ὑπάρχουσαν φυσικὴν ἢ ἠθικὴν ἀνισότητά καὶ τὴν πολυδαίδαλον συμφορὰν. Συνδυάζων δὲ ἀνεπιγνώστως ἐν τῇ διανοίᾳ σου τὴν θέλησιν μετὰ τῆς κρίσεως, ὑπετύπωσας τὴν ἐννοίαν τοῦ ἰδεώδους, αἰώνιον γύναιον, ὡς ὁ Δάντης καὶ ὁ Γκαίτ, ἀναπαριστῶν ἐν τῇ ποιήσει σου τὴν γυναῖκα ὑπὸ μορφὴν ἀσυλλήπτου ὀπτασίας. Ἐνεκα τούτου ἐθεώρεις τὸ κάλλος, ὁθενδήποτε προσερχόμενον, σύμβολον πλασθὲν εἰς τιμὴν καὶ λατρείαν, ἐτέρπεσο δὲ ὁσάκις ἀνεκάλυπτες αὐτὸ διὰ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ ἀδόλου ὁμιματός σου, εἰς πᾶν ὥραϊον πρόσωπον, εἰς πᾶσαν θαυμαστὴν εἰκόνα, εἰς μαγικὸν τοπίον, ἢ καὶ εἰς μουσικὸν φθόγγον. Πλὴν φεῦ! Τὰ ἴα, οἱ στέφανοι, καὶ τὰ ἄλλα πολυφίλητα ἄνθη, ἅτινα τοσοῦτον περιπαθῶς ἐξύμνεις, οἷον εἰ ἐπευχόμενος νὰ ἀνεύρης ἐπ' αὐτῶν ἠθικὴν φωλεάν, ἐμελλον νὰ χρησιμεύσωσι μόνον διὰ τὴν στρωμνὴν τοῦ τάφου σου! Ἀλλὰ τίς δύναται νὰ ἐξηγήσῃ πρὸς ἡμᾶς διατὶ τόσον βιαίως;

Ἦλπισας ὅτι ἡ πρὸς τὸν ἐνθουσιασμόν ἱκανότης σου, ἤθελε κοπάσει τοὺς σφαιδασμούς τῆς καρδίας σου καὶ καταστείλει τὴν προόδον τῆς νόσου, ἥτις ὑποῦλως σὲ ὑπενόμειεν, ἀλλ' ἡπατήθης. Ὁ ἄνθρωπος δὲν ἔμπορεῖ νὰ ἐπιτύχῃ τίποτε ἀπέναντι ἀπαθούς καὶ ἀδυσωπύτου εἰμαρμένης. Εἶναι εὐθραυστος κάλαμος ὑπὸ σφοδροῦ ἀνέμου σαλευόμενος, οὔτινος ὅλον τὸ μεγαλεῖον ἔγκειται ἰδίως εἰς τὸ κατανοεῖν, ὅπερ ἀποδέχεται ὡς τὴν μεγίστην τῶν βασάνων ἅμα δὲ καὶ ὡς μεγίστην ἀπόλαυσιν.

Ἀπῆλθες βεβαίως ἐξ ἡμῶν τόσον προῶρος, διότι ζῶν εἰς τοὺς ἄλλους, ἴσως ἀπώλεσας τὴν δύναμιν νὰ ζῆς ἐν ἑαυτῷ. Οὐδέποτε αἱ θύελλαι τῆς ψυχῆς, αἱ ἐκ δεινῶν περιπετειῶν ἐπερχόμεναι, αἵτινες παρασύρουσι πολλάκις τὸ ταλαίπωρον γένος τῶν ὁσίων εἰς τὸ δάραθρον τῆς ἀπογνώσεως, ἢ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ ἐπικρατοῦντα ἄγρια μίσση, τὰ ἀμβλύνοντα πᾶσαν εὐγενῆ ὁρμὴν, ἠλλοίωσαν τὸν χρώστηρα τῆς ἡδυεποῦς μουσῆς σου, ἢν ἔθελγον πάλιν ἡ χάρις καὶ εἰδυλλιακὴ γλυκύτης τοῦ Θεοκρίτου καὶ τοῦ Ἀνακρέοντος. Διὰ τοῦτο οἱ στίχοί σου, ὡς ἱριδόχροες πομφόλυγες, ἐπαφίνουσι πάντοτε ὀλίγας σταγόνας ὁρόσου ἐπὶ τῶν χειλέων μας. Εἰς δὲ τοὺς ἀνευρίσκοντας ὅτι στερεῖσαι πείσεως, σὺ αὐτὸς, μισθόμενος τὸν θεοπέσιον Βάρδον τοῦ Βορρᾶ, θὰ ἔλεγες, ἂν ἀκόμη ἔζης, ὅτι ἐψάλλες, ὡς ψάλλει τὸ πτηνὸν εἰς τοὺς κλάδους τοῦ δέν-

δρου, ἀφανὲς καὶ ἀγνώριστον. «Τὸ ἄσμά μου εἶναι ἡ μόνη ἀμοιβή μου.»

Εἶθε ἡ τερψίθυμος ἀνάμνησίς σου νὰ ὑποκεράσῃ τὸ βαρὺ ἄλγος τῆς ἀτυχοῦς μητρὸς σου καὶ ὅλων τῶν ἀγαπησάντων σε, τὸ δὲ χῶμα, τὸ καλύπτον τὸ φθαρτὸν σῶμά σου, νὰ εἴπῃ πρὸς πάντας ἡμᾶς δι' ἀρρήτου φωνῆς, ὅτι ἡ ἀγάθῃ ψυχὴ σου, ἐλευθέρα ἦδη παντὸς γνήσιου δεσμοῦ, περιήπταται εἰς τὸ ἀνέσπερον φῶς τῆς θείας ἀγάπης, ὅπερ τοσάκις ἐνταῦθα ὠνειροπώλησας!

ΔΙΟΝ. Α. ΤΡΙΚΑΡΔΟΣ.

ΛΟΓΟΣ ΕΠΙΚΗΔΕΙΟΣ

ΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΜΩΡΕΤΤΗ

Εἰς Δ. Ι. ΜΑΡΓΑΡΗΝ

Ἔτος ἐν ἀκριβῶς παρήλθεν, ἀφ' οὔτου προπέμπων ἰσάδελφον φίλον εἰς τὴν τελευταίαν του κατοικίαν προσεφώνουν αὐτὸν τὸ ὕστατον ἀπὸ τῆς ἰδίας ταύτης θέσεως μετὰ δακρύων. Καὶ ἰδοὺ σήμερον ἐμὲ πρὸ τῆς σωροῦ ἐτέρου φίλου, ἐτέρου ἀδελφοῦ μὲ τὴν αὐτὴν ἀτυχῶς θλιβεράν ἐντολήν. Ἄλλοι εἰδικοί ἄς ἐξετάσωσι τὸν βίον τοῦ Νιόνιου τοῦ Μάργαρη ὡς ποιητοῦ, εἰς ἐμὲ δὲ ἄς ἐπιτραπῇ νὰ ἐξετάσω τὸν βίον τοῦ Διονυσίου Μάργαρη ὡς ἀδελφοῦ, ὡς φίλου, ὡς πολίτου.

Καὶ βαρὺ μὲν ἔσται μοι ἀληθῶς τὸ ἔργον, ὅπερ ὑψίστη πρὸς τὸν προκείμενον νεκρὸν ἐκτίμησις καὶ ἀγάπη μοι ἐπιβάλλει, ἀλλὰ τὸ βάρος μέγας μὲ ἐλαφρύνει ἡ ἰδέα, ὅτι οὐδὲν ἄλλο θὰ κάμω ἢ νὰ συνοψίσω καὶ ἐπαναλάβω ὅσα σήμερον ἡ κοινωνία ἅπασα ἐπὶ τῷ θλιβερῷ ἀγγέλματι τοῦ θανάτου του μυριοστόμως ἐπανελάβεν.

Ἀδελφός, φίλος, πολίτης.

Φίλος εἰλικρινὴς καὶ ἄδολος μὲ στόμα προωρισμένον νὰ ἐξωτερικεύῃ τῆς καρδίας τὰ αἰσθήματα, διὰ πάντας εὐρίσκων μίαν καλὴν λέξιν παρηγορητικὴν, ἐνθαρυντικὴν ἢ καὶ συμβουλευτικὴν, ἀναλόγως μὲ τὰς περιστάσεις, μὴ παρασυρόμενος ἀπὸ παράλογον ἐγωῖσμόν, ἀπὸ συμπεροντολογικὰς σκέψεις, ἀπὸ σκοπίμους διαβολὰς.

Πολίτης ἀγαπώμενος παρ' ἀπάτης τῆς κοινωνίας μας ἀνεξαρτήτως τάξεως καὶ φροντίζων νὰ καθίσταται ὠφέλιμος τὸ κατὰ δύναμιν αὐτῇ. Ὅλους τοὺς περὶ αὐτὸν ἀναδιβάζων μίαν βαθμίδα ἀνωτέρω τῆς πραγματικῆς αὐτῶν θέσεως ἐξ ἀντιστρόφου δὲ περὶ τοῦ ἑαυτοῦ του ἔχων κατωτέραν ἰδέαν ἐκείνης, ἣν ἡ κοινωνία μας εἶχε μορφώσει περὶ αὐτοῦ. Μία ἀρετὴ καὶ αὐτὴ ἀδιαφιλονικήτως ἀνήκουσα εἰς τὸν προκείμενον προσφιλῆ νεκρὸν.

Τι δὲ νὰ εἴπω περὶ τοῦ Διονυσίου Μάργαρη ὡς ἀδελφοῦ; Αἱ πολλαὶ λέξεις καὶ τὰ ἐπιχειρήματα τότε μόνον χρειάζονται κατ' ἐμὲ ὅταν τὰ πράγματα ἀτελῶς χρωματίζωσιν. Ἀλλ' ὅταν τὰ πράγματα φωνάζωσιν ἄφ' ἑαυτῶν, πρὸς τι αἱ λέξεις;

Ὁ Διονύσιος Μάργαρης δύναται τις εἰπεῖν ὅτι ὑπῆρξεν ἀδελφός πολλὸν πρότερον πρὶν ἢ ὁρᾶσθαι πρὸ τοῦ ἑεροῦ βωμοῦ τοῦ Θεοῦ τῆς ἀγάπης τὸν ὅρκον τῆς ἀγάπης καὶ τὸν ἀληθεύοντα ὅρκον τῆς ἀγάπης. Ἦν δὲ ἀδελφός ἐκ γενετῆς του. Ἀκριβῶς δὲ, διότι

ἐφέρετο ἀδελφικῶς πρὸς πάντας, ἀκριβῶς διότι ἡσθάνετο ἀδελφικὰς ὑποχρεώσεις τοῖς πᾶσι, ἀκριβῶς διὰ τοῦτο ἐπεζήτησε νὰ λάβῃ καὶ ἐπισήμως τὸ χρῆμα τοῦ ἀδελφοῦ καὶ ἐργασθῇ τὸ ἐπ' αὐτὸν πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ἱερᾶς ἡμῶν ἀποστολῆς τῆς συναδελφώσεως τοῦ κόσμου.....

Ἄλλ' οἱμοὶ! αἱ ἀρεταὶ σου αὐταί, ἀείμνηστε Διονύσιε, δὲν ἰσχυσαν τὸ παράπαν νὰ παρατείνωσιν ἐπὶ πλέον τὴν προσφιλεῖ ἐν μέσῳ ἡμῶν διαμονήν σου, καὶ ἰδοὺ Σὺ νεκρὸς πρὸ ἡμῶν. Οἱ ὀφθαλμοὶ σου οἱ ἀναδίδοντες σπινθήρας εἰλικρινοῦς καὶ ἀδόλου ἀγάπης ἐσβέσθησαν διὰ παντός, οἱ στίχοι σου οἱ τεχνητοί, οἱ ῥέοντες, οἱ αἰσθηματικοὶ ἐστείρευσαν διὰ παντός καὶ αὐτοὶ ὀλίγονδ' ἔτι καὶ ἡ γῆ θὰ δεχθῇ τὴν γῆν καὶ θὰ ἀποδώσῃς τὴν εἰς τὴν γῆν ὀφειλὴν σου. Εἶνε τοῦτο τὸ ἀπαραίτητον τέλος ὅλων τῶν ἀτυχῶν ἡμῶν θνητῶν. Εἶνε τοῦτο ἡ τελευταία πράξις τοῦ δράματος τῆς ζωῆς μας, μεθ' ἣν ἡ αὐλαία πίπτει.

Παρέστησας καὶ Σὺ τὸ δράμα Σου, τὸ δράμα τοῦ βίου Σου, ἤδη δὲ πεσοῦσής τῆς αὐλαίας δέξου τὰ χειροκροτήματα τῶν παρισταμένων, ἀνθ' ὧν εἰργάσθης, Ὀλίγοι, ἀείμνηστε Διονύσιε, εἶνε οἱ εὐτυχεῖς θνητοὶ μετὰ τὸ πέρας τοῦ δράματος τοῦ βίου τῶν ὁποίων οἱ ἀπομεινάντες χειροκροτοῦσιν. Ἐστω σοι τοῦτο ἀρκετόν, ἄλλο μὴ ἐπιζητήσης. Ἄν δὲ ἐκεῖ ὑψηλὰ ἡ ψυχὴ σου τύχῃ δεξιόσεως ἐγκαρδιωτέρας καὶ μακαρτέρας ὑποστάσεως, δέου καὶ ὑπὲρ ἡμῶν τῶν πολὺ ἀγαπησάντων Σε, τῶν οὐδέποτε λησμονησόντων Σε....

ΣΤΟ ΘΑΝΑΤΟ

ΤΟΥ ΑΓΑΠΗΤΟΥ ΜΟΥ ΑΔΕΛΦΟΥ

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ Ι. ΜΑΡΓΑΡΗ

Γλυκέ μου Νιόνιο, ἂν εἶσαι 'ς τὴν ἀλήθεια,
Ἄν δὲν εἶνε ἡ ψυχὴ πλάσμα τοῦ νοῦ,
Ἀνοιξέ μου μεμιᾶς τὰ κρύα σου στήθια
Καὶ δεῖξέ μου τὸ μέρος τ' οὐρανοῦ,

Ποῦ ἡ φύσις ἡ σκληρὴ μονάχη στέκει
Καὶ με δόλο τὸν κόσμον κυβερνᾷ,
Ἀπὸ τῆ γῆ νὰ ρίξω ἀστροπελέκι,
Τῆς καρδιάς μου νὰ ρίξω τὴ φωτιά.

Δὲν ἔμπορεῖ κανεὶς νὰ τὸ πιστέψῃ
Πῶς σύ, γλυκὲ ἀδελφέ μου, πλεῖα δὲν ζῆς.
Δὲν κάνει κρῖμα ἐκεῖνος ὅπου κλέφει
Ἐνα ρόδο πολὺτιμο τῆς γῆς;

Ἦτο ἡ καρδιά σου ἀπὸ ζωὴ γεμάτη
Καὶ μὴ στήμῃ ὑστερότερα νεκρή.
Στὴ μητροῖα κατάρρα ποῦ μ' ἀπάτη
Μὰς παίρνει ἀπὸ τὸ στήθος τὴν πνοή,

Ποῦ τὰ γλυκὰ τὰ κάλλη τῆς μάς δείχνει
Κι' ἀνοίγει τὴν ἀπέραντη ἀγκαλιά,

Μὰ 'ς τὰ φιλιὰ τῆς ἀσπλαχνα μὰς ρίχνει,
Ἀντὶ ζωῆς, φαρμάκι, συφορά.

Ὦ δυστυχία! καὶ πρέπει νὰ πιστέψω
Πῶς ἡ χρυσὴ καρδιά σου πλεῖα δὲ ζῇ;
Ὅ,τι σκεφθῶ κι' ὅπου τὸ βλέμμα στρέφω
Γιὰ σένα, Νιόνιο, τώρα μοῦ μιλεῖ.

Τὰ πρῶτά μας τὰ χρόνια μοῦ θυμᾶι,
Τὴν πρώτη μας ἀπόκρυφη χαρά,
Ὅταν ἄρχιζε ἡ φύσις νὰ σκορπάῃ
Ψεύτρα μαγεία 'ς τὴ δόλια μας καρδιά.

Νιόνιο, θρηνῶ τὰ νιάτα σου κι' ἀκόμα
Θρηνῶ πικρά τὸ νοῦ τὸ φωτεινό.
Ὡς νᾶσουν σύ, ποῦσαι νεκρὸς 'ς τὸ χῶμα,
Τὴ δυστυχὴ τὴ μάνα σου πονῶ.

Τὴ μάνα τὴ γλυκειὰ ποῦ μέσ' 'ς τὰ στήθια
Πολλὰ φορὰς σ' ἐκράτησε σφιχτά,
Καὶ τώρα θὰ ζητῇ τὴν πρώτη ἀλήθεια,
Ὡσάν τρελλή, 'ς τὴν ὑπνοφαντασίᾳ.

Ἀφ' τὴν καρδιά σου ἐβγαίναν τὰ τραγούδια
Κ' ἡ μελωδία τοῦ στίχου τοῦ γλυκοῦ,
Κ' ἐπρόσφερες ἀμάραντα λουλούδια
Μαγεύοντας μαζὶ ψυχὴ καὶ νοῦ.

Εἶχες καρδιά τόσο θερμὴ, μεγάλη
Π' ἀγκάλιαζες καὶ κόσμον κι' οὐρανόν,
Κι' αὐτὴ ἡ καρδιά π' ἀδιάκοπα εἶχε πάλαι
Σ' ἔρριξε μέσ' τῇ γῇ μεμιᾶς νεκρό.

Ἡ ἀπελπισιὰ τοῦ κόσμου, ἡ τρικυμία
Μοῦ ἐπέτρωσαν τὰ μαῦρα σωθικά
Καὶ δάκρυα δὲ σκορπῶ 'ς τὴ δυστυχία,
Μὰ σὰν κουρέλι σχίζω τὴν καρδιά.

Στέφανος Μαρτζώκης

ΟΙ ΣΤΙΧΟΙ ΣΟΥ*

(αὐτοσχέδιον)

Ἐχουνε, Νιόνιο οἱ στίχοι σου τοῦ γιούλιου τὴ μοσχιάδα,
Τοῦ κύκνου τὸ παράπονο, τῆς ἄρπας τὴ γλυκάδα.
Εἶνε κλωνιὰ σμαράγδινα, κλωνιὰ ἀπο κεχριμπάρι
Ποῦ μὴ σουλτάννα ἐσκόρπισε 'ς ῥόδινο κλινάρι.
Ἀχναῖς ἀκτίδες φεγγαριοῦ 'ς τὸ σιγανὸ ἀκρογάλι.
Κλειοῦνε τὸ γέλωτο τῆς αὐγῆς, πρωτομαγιάς τὰ κάλλη.

Ἀπρίλιος 1895.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΑΡΤΖΩΚΗΣ.

Σ. Α.—Οἱ ἀνωτέρω στίχοι ἀποτελέμενοι πρὸς τὸν πολὺ κλάστον φίλον Διονύσιον Ι. Μαργάρην, ἡυτοσχεδίασθησαν ὑπὸ τοῦ ἀγαπητοῦ ποιητοῦ καὶ Μαρτζώκη κατὰ τὴν παρακλήσιν αὐτοῦ Ἀπρίλιον, εὐκαταρθέτως τῶν ποιητῶν ἐν τσαπέτω.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Ι. ΜΑΡΓΑΡΗΣ

Ἐζῆσε, ἐστέναζε, ἐκλαψε, ἐχάθη
νὰ ἡ ἱστορία του, εἶνε αὐτὴ,
κοιμᾶται ἀτάραχα στῆς γῆς τὰ βάθη
καὶ γύρω του ἀπειρὴ κρύα σιγὴ.

Δ. Ι. ΜΑΡΓΑΡΗΣ

ΕΙΝΕ λοιπὸν ἀλήθεια; Ἐπέθανε ὁ Νιόνιος, ἡ μή-
πως ἦταν ψέμμα; Ὅχι, δὲν εἶνε ψέμμα, εἶνε
πικρὴ ἀλήθεια, καθὼς εἶνε πάντα ἡ ἀλήθεια ὁ
Νιόνιος ἀπέθανεν!

Ἀπὸ μακριὰ ἡ ἀδύνατή μου φωνὴ δὲ μπορεῖ νὰ φθάσῃ
στὸ ἀνθοστόλιστο νησί μου καὶ προσπαθῶ μὲ ἀψύχους λέ-
ξεις γραμμένες στὸ χαρτί νὰ ἐκφράσω ἕνα μέρος ἀπὸ τὴ
λύπη ποὺ γιὰ ἐσὲ αἰσθάνθη ἡ καρδιά μου, φίλτατε Νιό-
νιε! Ἐκεῖνον ποὺ ἀγαποῦσα ζωντανόν, θὰ τὸν ἀγαπῶ
καὶ πεθαμένον. Ὁ Νιόνιος ὁ Μάργαρης εἶτε ζωντανὸς εἶ-
τε πεθαμένος θὰ ἦνε πάντοτε ἀγαπητὸς σ' ἐμέ, κι' ἂν δὲν
τὸν βλέπω μπροστὴ μου, καθὼς πάντοτε, χρωπὸν, δρο-
σερὸν, ἡ σκιὰ του θὰ ἔρχεται συχνὰ νὰ μὲ παρηγορῇ! Μή-
πως ὁ κόσμος εἶνε τίποτες; Ἐν θέατρον εἰς τὸ ὅποιον ὁ
ἄνθρωπος, ἀφοῦ δώσῃ σειρὰν παραστάσεων, ἀπέρχεται.

Ὁ Διονύσιος Μάργαρης δὲν ἦτο κάτοχος Πανεπιστη-
μιακῆς σπουδῆς, μόνον τὸ γυμνάσιον διήλθεν. Ἀλλὰ τί
πρὸς τοῦτο; Μήπως πολλοὶ ἐπιστήμονες δὲν εἶνε ἀνάξιοι
τοῦ τίτλου των, καὶ πολλοὶ μὴ διπλωματοῦχοι πολυει-
δῶς διαπρέπουσιν; Ὁ Μάργαρης ἦτο ἡ ἰδιοφυΐα προσωπε-
ποιημένη. Τὰ ποιήματά του ἐλαφρὰ ὡς ἡ χρυσάλλις, ζω-
ηρά, χαρωπὰ, ὠραῖα, τρυφερά, ὡς ἡ καρδιά του, ἐψαλ-
λον τὴν φύσιν, τὸ κάλλος καὶ τὸν ἔρωτα, τὰ τρία δη-
λαδὴ ἐκεῖνα, ἅτινα ὁ Διονύσιος Μάργαρης ἠγάπησεν. Ἡ
Μοῦσα του ἐμπνευσμένη πάντοτε ὑπὸ τοῦ ὠραίου τῆς Ζα-
κύνθου ὀρίζοντος, ἦτο εὐθυμὸς. Ἀλλ' αἰφνῆδως θάνατος
τὸν ἀφαρπάζει τοῦ κόσμου τούτου, τὸν ὅποιον τοσοῦτον
ἠγάπησε καὶ εἰς τὸν ὅποιον πολὺ ἐπεθύμει νὰ ζήσῃ. Τριά-
κοντα ἔτη ἔζησε καὶ ἡ σκληροκαρδίας Ἀτροπος
φθονήσασα ἐκοψε τὸ νῆμα τῆς τοσοῦτον εὐτυχούς ζωῆς
του. Εἰς νεκρὸς περισσότερον, εἰς ἄνθρωπος ὀλιγώτερον, ἴ-
σως μοὶ εἶπτε. Ἀλλ' ὄχι! Μόνον οἱ κοινοὶ ἄνθρωποι δὲν
ἀφήνουν ἔχνη τῆς ἐπὶ τοῦ κόσμου διαβάσεώς των. Ἀλλ'
ὁ Διονύσιος Μάργαρης δὲν ἦτο κοινὸς ἄνθρωπος.

Σκέπτομαι, συλλογίζομαι, καὶ ἀκόμη μοῦ ἔρχονται εἰς
τὴν διάνοιαν αἱ παρελθούσαι ἡμέραι! Ποσάκις ἀμέριμνοι
πρὸ τοῦ διαρρέοντος χρόνου, ὠνειρευόμεθα καθήμενοι μόνοι
καὶ μὴ σκεπτόμενοι περὶ τοῦ κόσμου! Ἐνθυμούμαι, ὡς ἐ-
ὰν ἦτο γῆδες μόλις, ὅτε ἡμέραν τινὰ συνομιλοῦν-
τες περὶ ζωῆς καὶ θανάτου, σὺ μοὶ ἔλεγες: «Ὁ κόσμος
δὲν εἶνε τίποτες. Ὅσον καὶ ἂν ζήσῃ κανεὶς θὰ ἔλθῃ μία
μέρα ν' ἀποθῇ, ὥστε ὅσο περισσότερον συντομεύει κά-
νεις τὴν ζωὴν αὐτὴν τόσον περισσότερον εἶνε εὐτυχής». Ἐνθυμούμαι ὅλας τὰς ἀνεπιστρεπτει παρελθούσας ἡμέρας
τῆς εὐθυμίας καὶ διασκεδάσεως, καὶ σκεπτόμενος ὅτι τὸ
βλέμμα σου δὲν θὰ ἀτενίστῃ ποτὲ πλέον τὸ ἰδικόν μου,
καὶ σκεπτόμενος ὅτι δὲν θὰ ἀκούσω πλέον τὴν τοσοῦτον
συγκινητικὴν φωνὴν σου, καὶ σκεπτόμενος ὅτι εἰσέγης διὰ
παντὸς ἡ μοῦσά σου; δὲν δύναμαι νὰ μὴ κλαύσω, νὰ μὴ

χύσω θερμὰ δάκρυα ἀπὸ ἐδῶ μακριὰ ποῦ βρίσκομαι.
Κλαίω τὸν φίλον καὶ τὸν ποιητὴν! Κλαίω δύο καὶ τὰς
αὐτὰς ιδιότητες εἰς ἓν καὶ μόνον πρόσωπον!

Ὁ Διονύσιος Μάργαρης οὐ μόνον ὡς ποιητὴς, ἀλλὰ καὶ
ὡς ὑπάλληλος διεκρίθη. Γλωσσομαθὴς, γνωρίζων τὴν Ἰτα-
λικήν, Γαλλικήν, καὶ Ἀγγλικήν, κατὰ ἑαυτοῦ, κατεῖχε θέ-
σιν ἐπίζηλον ἐν τῇ Ἰονικῇ Τραπεζῇ. Ἀλλὰ καὶ ὡς πο-
λίτης, ὡς φίλος μήπως ἦτο κατώτερος; Ποῖος τὸν ἐγνώ-
ρισε χωρὶς νὰ τὸν ἀγαπήσῃ;

«Κανένας δὲν σ' ἐγνώρισε χωρὶς νὰ σ' ἀγαπήσῃ
σὰν ἔμαθαν πῶς σὺ εἶχανε κερὶ θανάτου ἀνάψῃ
πικρὰ νὰ μὴ σὲ κλάψῃ δὲν ἔμεινε κανεὶς.»

Κάνεις δὲν ἔμεινε ποῦ νὰ μὴ σὲ κλαύσῃ, κανεὶς δὲν ἔμει-
νε ποῦ νὰ μὴ λυπηθῇ τὸν πρόωρον θανατὸν σου, φίλτατε
Νιόνιε! Ἡ Μοῦσα λυσίκομος πρὸ τοῦ νεκροῦ σου κλαίει,
ἡ φύσις, τὸ κάλλος, ὅλα τέλος παντοῦ ἐκεῖνα τὰ ὅποια
τόσον τρυφερὰ ἐψάλλες, ἔχονται σήμερον ὑρηνόυντα ὅπως
κλαύσωσι. Μαζὺ μὲ αὐτοὺς ἔρχομαι καὶ ἐγὼ ὅπως κλαύσω
ἀπάνω στὸ μνήμά σου, ὅπως χύσω λίγα γιούλια, ἀπὸ ἐ-
κεῖνα ποῦ τόσο ἀγάπησες ζωντανὸς καὶ δὲν θὰ ξαναεἰδῇς
πεθαμένος.

Ἄθῆναι. 1895.

ΚΩΣΤΑΣ Ν. ΚΑΙΡΟΦΥΛΛΑΣ.

ΤΗ: ΔΟΙΔΙΜΩ: ΜΝΗΜΗ:

ΤΟΥ ΠΟΛΥΚΛΑΥΣΤΟΥ

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ Ι. ΜΑΡΓΑΡΗ

Θᾶναι γλυκὸς ὁ θάνατος μεσ' τὸ ἀνθρώπου σου στῶμα
Ὅταν τὰ μάτια μίαν αὐγὴν θὰ κλείσω
Καὶ τ' ὄνομά σου τὸ γλυκὸ προφέρωντας στὸ στόμα
Στερνὸ χαιρετισμὸ σ' ἐσὲ θ' ἀφήσω.

† Δ. Ι. ΜΑΡΓΑΡΗΣ

Καὶ ὁ πόθος του ἐξεπληρώθη, ἀλλὰ φεῦ! κατὰ τὴν
ἡλικίαν ἐκείνην, καθ' ἣν πλήρης ἀκμῆς ἔβαινε πρὸς
τὴν ἡδὴ τοῦ βίου του, καθ' ἣν ἐποχὴν ἐν τῷ οἴστρῳ
τῆς φαντασίας του ἐγίνωσκε διὰ τῶν γλυκυφθόγγων
στίχων του νὰ ἐξωτερικεύῃ τῆς πονούσης καρδίας
του τὰ αἰσθήματα. Εἰλικρινὴς πρὸς τοὺς φίλους,
γενναῖος κατὰ τε τὰ αἰσθήματα καὶ τὴν ψυχὴν, ποιη-
τὴς καθ' ὅλην τὴν σημασίαν τῆς λέξεως ἐγνώριζε νὰ
συνδυάζῃ ἐν τοῖς ἔργοις του τὴν γλυκύτητα ὕφους
καὶ αἰσθημάτων μὲ τὰς καθημερινὰς κοινωνικὰς πε-
ριπετείας. Ἐν στιγμαῖς μελαγχολίας αἱ χορδαὶ τῆς
λύρας του μεστοὺς πικρίας φθόγγους ἐξέπεμπον,
διὸ καὶ ἐν τινι ποιήματί του ἔγραφε:

Ἐτοί περνοῦνε, ἀγάπη μου, τῆς εὐτυχίας ἡ μέρες
Ὅπως περνοῦν τὰ σύγνεφα ψηλὰ ὅτ' ὁ οὐρανὸς,
Ὅπως περνοῦν τὴν ἀνοιξὶ στὸν κάμπο ἡ περιστέρες,
Ὅπως διαβαίνει τρέχοντας τὸ κύμα στὸ γιᾶλο.

Ὁ θάνατος τοῦ Διονυσίου Μάργαρη δὲν ἐγκατα-
λείπει μόνον κενὸν ἐν τῇ συγκινητικῇ φιλολογίᾳ τῆς
ἡμετέρας πατρίδος ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ τοῦ οἴου ἐδούς.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΚΛΗΣ ΚΕΝΤΑΡΗΣ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ

Εἶναι πεπρωμένον τὰ πρόσωπα ἐκεῖνα, εἰς ἃ ἡ φύσις ἐχάρισε ζωηρὰν φαντασίαν κατὰ τε τὸ πνεῦμα καὶ τὴν καρδίαν νὰ ἀπέρχωνται προώρως πρὶν ἢ ἡ κοινωνία καλῶς τὰ ἐννοήσῃ. Εἶναι ἐθνικὸν δυστύχημα οἱ εἰς τὴν λατρείαν τῶν Μουσῶν ἀποδυθέντες, οἱ ὡς ἀκτινοβόλοι ἀστέρες ἐπὶ τοῦ στερεώματος τοῦ ἑλληνικοῦ Παρνασσοῦ σελαγίσαντες, νὰ δύσωσι κατὰ τὴν λαμπροτέραν τῆς ἡλικίας καὶ τῆς δράσεως τῶν στιγμῆν. Ἡ σύγχρονος φιλολογία σὺν τῇ ἀνεπανορθώτῳ στερήσει τοῦ Παπαρρηγοπούλου, τοῦ Βασιλειάδου, τοῦ Στρατουδάκη, τοῦ Κρυστάλλη, τῆς Οἰκονομίδου καὶ τόσων ἄλλων φωτοβόλων ἐν τε τοῖς γράμμασι καὶ αἰσθήμασι μελῶν τῆς, θέλει θρηνεῖ καὶ τὴν τοῦ Διονυσίου Μάργαρη. Περιπαθὴς καὶ οὗτος, ἐνθεν μὲν φαιδρὸς καὶ χαρίεις, ἐνθεν δὲ μελαγχολικὸς καὶ πλήρης ἀπογοητεύσεως. Λαμπρὸς ὡς ἡ Ἥρις ἐν τῷ στερεώματι καὶ παιγνιώδης ὡς ἡ χρυσαλλὶς ἐν τῷ λειμῶνι, θρηνώδης δὲ ὡς ἡ ἰτέα καὶ ἡ κυπάρισσος.

Οὕτω ἐν τοῖς ἔργοις τοῦ Διονυσίου Μάργαρη διεφαίνεται εὐφύια καὶ χάρις οὐ τυχαία. Μετὰ τῆς αὐτῆς δυνάμεως προῦκάλει τὴν χαρὰν, ἐνίοτε δὲ τὴν συγκίνησιν καὶ τὰ δάκρυα. Διὸ καὶ ἀπῆλθεν οὐ μόνον τῆς ἐκτιμήσεως τῶν ἀπανταχοῦ λογίων, ἀλλὰ καὶ ἡ ἡμετέρα πατρίς συγκατέλεξε αὐτὸν μεταξὺ τῶν ὀλιγίστων, οὓς ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ καὶ ὁ δίκαιος τῆς κοινωνίας μας ἔπαινος, ὡς στέφανος νικητηρίου δάφνης, ἔσπεψε τὸ μέτωπόν του. Ἀλλὰ δυστυχῶς ὁ καλλιτεχνικὸς ἀστέρ του, ὁ ἐπ' ὀλίγον ἐν τῷ αἰθέρι διαλάμψας, ἐμελλε νὰ δύσῃ ἐν τῇ σημερινῇ μαρτυρῶν κοινωρικῇ καταστάσει, ἐν ἣ πρὸ τῆς ὕλης καὶ τοῦ συμφέροντος παραμερίζουσι αἰσθήματα καὶ ἱκανότης, βασιλεύει δὲ ἡ ἀμάθεια καὶ ὁ φθόνος, δύσκολον δὲ ἐπομένως τὸ κενόν του σήμερον νὰ ἀναπληρωθῇ.

Ἐξῆσεν ὁ Διονύσιος Μάργαρης ταπεινὸς καὶ ἀνευ κούφου κομπορρημοσύνης, ἐνετρύφησε εἰς τὴν μελέτην πεζῶν καὶ συγγραφέων, φιλόμουσος εἰς τὸ ἔπακρον, ἐγκλείων ἐν ἑαυτῷ καρδίαν μεστήν εὐγενῶν αἰσθημάτων πάντοτε συνεμερίζετο τὴν ὀδύνην τῶν θυμάτων τῆς δυστυχίας, ψυχολογήσας δὲ ἐπὶ τοῦ πλήρους ἀπάτης ματαίου τούτου κόσμου, βλέπων πολὺν τάχιστα ἀφιπταμέναν τὰς ἐλαφροπτέρους ἐλπίδας τῶν θνητῶν, ἠρέσκετο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐν τῇ μονῳσει, διὸ καὶ ἔγραφε:

Φῆμιν, δόξα δὲν ζηλεύω, οὔτε πλούτη δὲν γυρεύω
Μαζεμμένα μὲ ἴντροπῇ. Μὰ ζητῶ γλυκεῖα καρδία
Ποῦ νὰ γύρῃ μὲ φιλία Καὶ ἀπονῶ μὲ σὲ νὰ πῇ.»

Καὶ ἐν τοῖς ὀλίγοις τούτοις στίχοις διαφαίνεται ὁ λόκληρος ὁ ἀδαμάντινος χαρακτὴρ του.

Καὶ ἀπῆλθε τῆς προσκαίρου ζωῆς ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ἡλικίας του, καὶ προεπέμφθη ἐν ἄκρᾳ συγκινήσει μέχρι τῆς ὑστάτης του κατοικίας κατὰ τὴν μεστήν ἐμπνεύσεως ὥραν ποῦ

περήφανος ὁ ἥλιος βασιλεύει
καὶ χάνεται χρυσόπλεχτος στὴ δύσι.

Καὶ ὑπὸ τὸν τρεμοσβύνοντα ἥχον τοῦ μικροῦ κώδωνος τοῦ νεκροταφείου, δι' οὗ πρὸ τῶν ὀμμάτων τῆς ἀνθρωπότητος παρουσιάζεται ὁ βαθὺς πέπλος ὁ καλύπτων τὸ μυστήριον τῆς ζωῆς, ἡ σελῆνη οἶονεὶ θέλουσα καὶ αὐτὴ νὰ συμμεθεῖν τῆς λύπης τῶν παρισταμένων καὶ ἀποχαιρετήσῃ τὸν τοσάκις ἐν τῇ ζωῇ του θαυμάσθην τῆς ἀντιτείας ἀπέναντι ὅπως διὰ τῆς ὥχρας παρουσίας τῆς συντείνει ἐπὶ μᾶλλον εἰς τὸν πλήρη συγκινήσεως ἐνταθιασμὸν λαμπροῦ πο-

λίτου, εἰλικρινοῦς φίλου, διαπρεποῦς τοῦ Ζακυνθίου Παρνασσοῦ μέλους, οὗ

Καθένας μας στὸ μνήμα του μὲ λύπη ὅταν βαδίζει
Μὲ σέβας καὶ μὲ δάκρυα θὰ δίνη τὸ φίλι
Καὶ ὅταν θ' ἀρχεται ἡ ἀνοιξι, ἡ γῆ θὲ νὰ στολίζει
Καὶ θὰ τοῦ ψάλλῃ θλιβερὰ τῆς νύχτας τὸ πουλί.

26 Ὀκτωβρίου 1895

ΣΠΥΡΙΔΩΝ Δ. ΚΟΝΤΟΓΙΩΡΓΑΣ

ΟΛΙΓΑΙ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΙ

Ἐρριμένοι ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ φίλου μου

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ Ι. ΜΑΡΓΑΡΗ.

Πάντοτε φίλος, ἀδελφός, συμπαθής, ἐλεήμων, ἀνεξίκακος, καλοκάγαθος τὴν καρδίαν καὶ ἄγγελος τὴν ψυχὴν.

Ζάκυνθος

Γ. Α. ΛΟΓΟΘΕΤΗΣ.

ΤΗ: ΕΓΕΡΣΙΑΥΠΩ: ΜΝΗΜΗ:

Τ Ο Υ

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ Ι. ΜΑΡΓΑΡΗ

Πέφτετε, φύλλα, πέφτετε, πούρχονται τώρα χιόνια
καὶ δένδρα ξανανθήσετε, σὰν ἔλθῃ ἀνοιξι· πάλι·

πλὴν τῆς ζωῆς μας γρήγορα περνᾶτε μαῦρα χρόνια
καὶ ρίχνετέ μας εἰς τῆς γῆς τὴν παγερὴ ἀγκάλη.

Μὲ τέτοις σκέψις εἰς τὸ νοῦ, χωρὶς τὸν πόνο ὅμως
ποῦ ἔκλειε εἰς τὰ στήθη σου τὸ στόμα σου νὰ ἐκφέρῃ,
ἔσθυσαι, φίλε, κι' ἐφυγες εὐθύς, ὅπου ὁ δρόμος
ἀπὸ τῆ γῆ ἔστὸν οὐρανὸ γιὰ μιὰ στιγμὴ μᾶς φέρει.

ΟΧΙ! δὲν εἶχον ἄδικον οἱ εἰπόντες, ὅτι ἡ ζωὴ
ἐν μόνον βῆμα ἀπέχει τοῦ θανάτου· διότι τῆς
πικρᾶς ταύτης ἀληθείας ἀποδείξεις πρόκειται ἡμῖν
ὁ θάνατός σου, ἀτυχές Διονύσιε, τὸν ὅποιον ἀπό-
τινων μόλις ἡμερῶν ἀπαρηγορήτως θρηνούμεν. Ὡς ὑ-
πὸ κεραυνοῦ αἰφνιδίως, ἀπροσδοκῆτως βληθεὶς κατέπε-
σας, ἵνα μὴ εἰς τὴν ζωὴν ἐγερθῇς πλέον, πολὺδάκρυ
φίλε, καὶ ἐνῷ χθὲς ἔτι ἐν τῷ μέσῳ τῆς οἰκογενεια-
κῆς ἐστίας, πλησίον τῶν φίλων καὶ συγγενῶν, πλή-
ρης ζωῆς, νεότητος καὶ δράσεως ἐψαλλες, ἐμειδίας,
ἡγάπας καὶ ἐλατρεύετο, ἐνῷ τὰ βνεῖρα τῆς εὐαισθη-
του καρδίας σου, ἐν ἣ ἡ φύσις ὀλη συνεσταλμένη
περικλείετο, καὶ ἕκαστος παλμὸς τῆς ὁποίας ἦτο τρυ-
φερὸς χαιρετισμὸς πρὸς ὅ,τι ὠραῖον ἡ φύσις περιέχει,
εἰς μελισταγεῖς στίχους μεταποιούμενα ἐπέχυνον παντοῦ
τοῦ ὁροσοτραποῦς ἄνθους τὸ ἄρωμα, τῆς διαγελώσεως
τοῦ ἀναξέως τὴν δρᾶσιν τῶν πρὸ αὐτῶν πετινῶν τὴν ἀρ-
μονίαν καὶ τὴν μεθυστικὴν γλυκύτητα τοῦ ἀγνοτά-
του ἔρωτος, αἰφνης τύχη ἔρων καὶ φθόνος ἔρασε

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΛΕΞΟΥΡΙΟΥ

τῆς λύρας σου τὰς εὐμόλπους χορδὰς, λησμονοῦσα ἴσως ὅτι, ἀντὶ λύρας, εἶχες σὺ τὴν καρδίαν, καὶ πρὶν ἔτι ἐκπνεύσωσιν αἱ ἤχοι τῶν τελευταίων ἁσμάτων σου, εἶδομεν σὲ ἐκπνέοντα καὶ ψυχρὸν ἡσπασθῆμεν τὸ σῶμά σου ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον ἐπὶ τριάκοντα καὶ ἐπτὰ ὅλα τοῦ βίου σου ἔτη διεθέρμαινον τὰ εὐγενέστερα τῶν αἰσθημάτων. Ὁ θάνατός σου, πολὺκλαυστε Διονύσιε, ἐπῆλθε μετ' ἰσου τάχους ἡ ὑψιπέτις φαντασία σου διερχομένη τοὺς αἰθέρας, ἐπλανᾶτο εἰς τὰς ἀγνώστους ἐκείνας τοῦ ἰδανικοῦ χώρου, εἰς ἃς τοῦ ποιητοῦ μόνον ἡ διάνοια δύναται νὰ προσπελάσῃ, καὶ ἀπέθανες ἐν αὐτῷ τῷ ἔαρι τῆς νεότητός σου, καὶ ἡρπάγης ἐκ τῶν τρυφερῶν ἀγκαλῶν μητρὸς ἀτυχεστάτης, καὶ ἐστερήθησαν οἱ ἀδελφοί σου ἀδελφοῦ προσφιλεστάτου, οἱ φίλοι σου φίλου εἰλικρινούς, οἱ συγγενεῖς σου συγγενοὺς ἀφοσιωμένου, καὶ ἀπώλεσαν τὰ ἄνθη, τὰ πτηνὰ, τὸ ἔαρ, ἡ καλλονή, ὁ οὐρανός, ἡ φύσις ἕνα συμπαθῆ ὕμνητὴν των, αἱ Μοῦσαι ἕνα λάτριν αὐτῶν ἐνθουσιώδη. Καὶ ἀπέθανες καὶ τὴν θέρμην ὅλην τῆς καρδίας σου, ὅλον τὸ ζώπυρον τοῦ αἰσθήματός σου διεδέχθη τὸ ψῦχος τοῦ σκληροῦ θανάτου, τὸ ὅποιον ἡσθάνθημεν εἰς τὰ χεῖλη, ὅταν νεκρὸν καὶ ἄφωνον σὲ ἡσπασθῆμεν ἐπὶ τῆς ἐπιθανατίου σου κλίνης.

ὦ! τίς νὰ σοὶ τὸ ἔλεγεν, ἀνεπίληστε φίλε, ὅταν πρὸ ὀλίγων μόλις μηνῶν ἀπογοητευθεὶς ἐκ τῆς ψυχρότητος τῆς πεζῆς ἡμῶν κοινωνίας, τοσοῦτον ὀλίγον ἐκτιμώσης τὰ τῆς διανοίας ἔργα, τὰ προϊόντα ταῦτα τῶν ἀγῶνων καὶ κόπων, μὲ προέτρεπες νὰ θραύσωμεν τὸν κάλαμον, τίς νὰ σοὶ τὸ ἔλεγεν, ὅτι ὁ κάλαμός σου ἐκεῖνος ἤθελε θραυσθῆ ἐντὸς ὀλίγου μετὰ τῆς ζωῆς σου! Καὶ ὅμως ἀπέναντι τῆς ψυχρᾶς ἐκείνης πεζότητος, σὺ ἐξηκολούβεις πάντοτε τῆς καρδίας σου τὰς εὐγενεῖς ἐφέσεις, περιβάλλων τὰ προσφιλή σου ἐν τῷ κόσμῳ ἀντικείμενα διὰ τῆς θερμότηρας ἀγάπης καὶ τῆς τρυφερωτέρας στοργῆς!

Ἦσο, Διονύσιε, πολίτης ἐνάρετος, φίλος εἰλικρινής, ἀνεπιτήδευτος, ἀγαπητὸς τοῖς πᾶσιν. Ἡ καρδιά σου ἐπλάσθη μόνον, ἵνα ἀγαπᾷ. Ἀφοῦ σ' ἐμέθυσε τῶν ῥόδων τὸ ἄρωμα, ἀφοῦ σὲ ἐθελξαν αἱ φάσεις τῆς ἡοῦς καὶ αἱ ἱροδόχρους σταγόνες τῆς δρόσου ἐπὶ τῶν φύλλων, ἀφοῦ τὸ γλυκὺ τῆς ἀηδόνης κελάρυσμα καὶ ὁ ἐλαφρὸς ζέφυρος κατεκύλησαν τὰ ὠτά σου, ἐζήτησας τὸ ἀγνώστον εἰς κόσμους ὀλβιωτέρους καὶ εἰς τὰ ὕψη, ὅπου τοῦ ποιητοῦ ὁ προορισμὸς σὲ ἤγεν, ἀτενίζων, δὲν προσέσχεες εἰς τὸν παρὰ τοὺς πόδας σου παρουσιασθέντα τάφον καὶ ἐν αὐτῷ προσκρούσας συνετρίβης, ὡς ναυαγὸς ἄπειρος τοῦ πολυκυμάντου βίου.

Δαίμων κακὸς ἀπὸ τινων ἐτῶν ἀπαισίως λυμαίνεται τὴν ἀτυχῆ ἡμῶν νῆσον. Ὡσεὶ δὲ μὴ ἤρουν αἱ τόσαι ἀλλεπάλληλαι συμφοραὶ, ἃς ἐν βραχεῖ διαστήματι ἐν αὐτῇ ἐπεσώρευσε, ἀποτόμως ἐρρίφθη καὶ ἐπὶ τῆς εὐγενούς φάλαγγος τῶν ὀλίγων τῆς διανοίας ἐργατῶν καὶ ἀφῆρπασεν ἀπ' αὐτῆς ἐν ἐκλεκτὸν μέλος, ἀφῆσας κενὸν μέγα, δυσπληρωτὸν ἀτυχῶς αἰότι ἐν τῇ νεωτέρᾳ στεῖρᾳ γενεᾷ δὲν διαβλέπομεν τοὺς καλλιερητάς ἐκείνους τοῦ πνεύματος, οὓς μόνος ὁ εὐγενὴς ζῆλος, ἐν μέσῳ τῶν περιπετειῶν ἀθλίου παρόντος καὶ τῶν ἀπογοητεύσεων μέλλοντος λαβονηώδους, ἤγαγε πάντοτε, ἵνα τὸ ὄνομα τῆς ἡμετέρας ἡμῶν νῆσου ὑπε-

ρηφάνως ἀκούωσι τιμώμενον καὶ τεταγμένον ἐν ἱσῇ μοίρᾳ πρὸς τὰς πνευματικῶς προηγμένας πόλεις τῆς μεγάλης ἡμῶν πατρίδος. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ θάνατός σου, πολὺκλαυστε φίλε, αἰσθητότερος παρίσταται καὶ ἡ ἀπώλειά σου ἔτι μᾶλλον ἐπώδυνον καθίστησι τὴν θλίψιν ἡμῶν.

ὑπὸ τὸ κράτος τοῦτο τῆς θλίψεως, ἐνδακρυς ρίπτω πρὸ τοῦ νωποῦ σου τάφου τὰς αἰσθηματικὰς ταύτας γραμμάς, ἃς καθήκον φιλίας καὶ ἀφοσιώσεως μοὶ ὑπηγόρευσε.

Χαῖρε, φίλε ἀφιλοκερδὲς, συνάδελφε πολύτιμε, ποιητὰ μετριόφρον. Τὰ ἄσματα, ἅτινα τόσον περιπαθῶς ἐψάλλες, ἀτυχὲς Διονύσιε, ἃς μεταβληθῶσιν εἰς ζεφύρους, ἵνα θωπεύωσι τὰ περὶ τὸν τάφον σου ἄνθη, τὰ ὅποια τόσον ἐλάτρευες καὶ ἐξύμνησες, καὶ ἕκαστον τῶν ὁποίων θέλει φέρεῖ εἰς τὴν μνήμην ἡμῶν τῶν ἐπιζώντων πάντοτε τὸ ὄνομά σου. Ἡ γῆ τῆς ποιήσεως ἔστω σοὶ ἐλαφρά, ποιητὰ πεφιλημένε!

ΛΕΩΝΙΔΑΣ Χ. ΖΩΗΣ

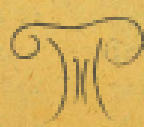
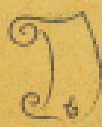
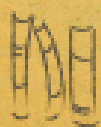
ΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

— ὑπὸ τὸν περιεκτικώτατον διὰ πάντα Ἑλληνα τίτλον «Ἀνατολῆς» ἀγγέλλεται ἡ κατὰ Κυριακὴν ἐν Ἀθήναις ἐκδοσὶς ἐπιθεωρήσεως πολιτικῆς, κοινωνικῆς καὶ φιλολογικῆς εἰς σχῆμα μεγαλειότερον τῆς «Ἀκροπόλεως» καὶ ἐπτάστηλος. Ἐξασφαλισθεὶς τῆς συνεργασίας εἰδικῶν καὶ δεδοικασμένων καλῶν, ἡ «Ἀνατολῆς» θέλει περιέχει ἀθροα πολιτικά, ὑπὸ ἀρχὰς ἀνεξαρτήτους, φιλολογικά, κοινωνικά, στρατιωτικά, ἐμπορικά, ναυτικά, βιομηχανικά, ἐπιστημονικά, ὕλην σατυρικὴν πεζὴν καὶ ἐμμετρον, εἰκόνας καὶ γελοιογραφίας καλλιτεχνῶν δεδοκιμασμένων καὶ ἐν γένει πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ καταστήσῃ πανελλήνιον δημοσιογραφικὸν ὄργανον ἀξίον τοῦ ὕψους αὐτοῦ προορισμοῦ. Ἐτησίᾳ συνδρομὴ ἐν Ἑλλάδι δρ. 6. ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. χρυσᾷ 8. Ἐξάμηνος ἐν Ἑλλάδι δραχμ. 3,50. Οἱ βουλομένοι νὰ ἐγγραφῶσι συνδρομηταὶ τοῦ ἀξιοσυστάτου τούτου φύλλου δύνανται νὰ προσέλθωσι παρὰ τῷ γραφεῖῳ τῶν «Μουσῶν».

ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΩΝ.

Ἀρ. 76. σελ. 421 ἀντὶ ΟΕ. γρ. ΟΣΤ. σελ. 427. στήλη 4. στοίχ. 10 ἀντὶ τῶν πρώτων γρ. τῶν πρώτων μου — στήλ. 6. στοίχ. 41 ἀντὶ 1875, γρ. 1882. — Ἀρ. 77. σελ. 429. στήλ. 4. στοίχ. 5 ἀντὶ ἄλλας γρ. ἄλλως. — σ. 480 στ. 4. στοίχ. 63 ἀντὶ τοὺς γρ. εἰς αὐτάς. — σ. 6. στοίχ. 56 ἀντὶ θεμιτὰ γρ. θεμιτὰ καὶ ἀθέμιτα. — σ. 431 στ. 4. στοίχ. 27. ἀντὶ χωρὶς γρ. χωρὶς τὸ — σ. 431 στ. 6. στοίχ. 12 ἀντὶ προτερήματα γρ. παραπτώματα. — στοίχ. 18 μετὰ τὴν λέξιν ἑλληνες, πρόσθετος πένονται καὶ δυστυχοῦσιν, ἐνῷ οἱ τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους ὑπῆκοι. — στοίχ. 26. ἀντὶ ἐπισκέπτεται γρ. ἐπισκέπτονται. — στοίχ. 43 ἀντὶ οἱ μεταγενέστεροι γρ. αἱ μεταγενέστεραι. — στοίχ. 47. μετὰ τὴν λέξιν ἔργων, πρόσθετος ἡμῶν. Μήπως καὶ ἡμεῖς δὲν ἐδρέψαμεν τοὺς καρποὺς τῶν θυσῶν, τῶν ἡρωϊσμῶν, τῶν κακουχιῶν, τῶν βασάνων. — σελ. 432 στ. 6. στοίχ. 10 ἀντὶ τεθρασθὲν γρ. θρασυθὲν. Τὰ λοιπὰ ἀφίενται τῇ εὐμενείᾳ τῶν ἀναγνόντων.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

— Πολλὰ παρὰ πολλῶν πολλὰκις ἀκούονται παρὰ πονα, ὅ-
τι ἡ ὀδυνητὴ παρὰ αὐτὴν ἐξέλειπεν μένει πάντοτε καὶ

— Ἡ κηδεία τοῦ ἄρτι ἀφ' ἡμῶν μεταστάντος φίλου καὶ ποιητοῦ, ἀειμνήστου Διονυσίου Ι. Μάργαρη, ἐγένετο συγκλη-
τικωτάτη καὶ σεμνοπρεπής. Μεταξὺ τῶν σφείνων διεκρίνε-
το καὶ ὁ ἐκ δάφνης τοῦ παρ' ἡμῖν «Συλλόγου τῶν Φιλο-
μαθῶν» οὗτινος ὁ ἀποθανὼν ἀπετέλει μέλος. Συλλυπό-
ντος τῶς πένθους οἰκείοις εὐχόμενος αὐτοῖς